

ДОКЛАД

НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**СЪГЛАСНО ЧЛ.30 ОТ НАРЕДБА ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА
ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОТ МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ
СРЕДСТВА**

СЪДЪРЖАНИЕ

I.ОБЩ ПРЕГЛЕД	3
II.НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ	3
III.СЪСТОЯНИЕ НА АВТОПАРКА	5
IV.ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ОТ ОРГАНИЗАЦИИТЕ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ИНДИВИДУАЛНО ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА СИ ПО НАРЕДБАТА ЛИЦА	6
V.КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА	9
V.1.Издадени разрешения и утвърдени програми	9
V.2.Пуснати на пазара МПС	9
V.3.Събрани ИУМПС от центрове за разкомплектоване и площадки за временно съхраняване	9
V.4.Оползотворени и обезвредени отпадъци от МПС	10
V.5. Изпълнение на целите по повторна употреба и рециклиране и повторна употреба и оползотворяване на отпадъци от ИУМПС	11
VI.ЗАКЛЮЧЕНИЕ	11

I. УВОД

Докладът се изготвя от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) съгласно чл. 30 от Наредба за изискванията за третиране на отпадъци от моторни превозни средства (Наредбата). Наредбата е издадена на основание чл.24, ал.2 ЗУО и транспонира изискванията в българското законодателство на Директива 2000/53/ЕО.

Настоящият доклад се изготвя въз основа на събраните данни за:

- пуснатите на пазара моторни превозни средства (МПС),
- събраните от центрове за разкомплектоване и площадки за събиране и временно съхраняване излязли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)
- количествата повторно използвани, рециклирани и оползотворени отпадъци от МПС.

За целите на доклада е прието, че пуснатите на пазара МПС са всички МПС с първа регистрация /по данни от Главна Дирекция "Охранителна Полиция" (ГД „ОП“), Министерство на Вътрешните работи/ за 2011 г. В доклада е отчетен и броят на издадените разрешения за дейности с отпадъци от МПС, както и броят на утвърдените програми на лицата по чл. 33 от Наредбата.

При определяне постигнатите нива на повторно използване и оползотворяване, и повторно използване и рециклиране за 2011 г., в настоящия доклад са използвани данните от годишните отчети, предоставени в Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ) от операторите на центрове за разкомплектоване и площадки за събиране и временно съхранение на ИУМПС, както и информация от представените пред министъра на околната среда и водите доклади, изготвен след проведен независим финансов одит от организациите по оползотворяване на отпадъци от МПС и индивидуално изпълняващи задълженията си лица по Наредбата.

II. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД

През 2011 г. Наредбата е изменена с бр.29 на ДВ. Наредбата отговаря на въведените в ЗУО принципи на ЕС за покриване на разходите за разделно събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци - "замърсителят плаща" и "отговорност на производителя". Основните промени в Наредбата, въведени с ПМС №76 от 31 март 2011г. са:

- Лицата, които пускат на пазара МПС с вградени батерии и акумулатори, отговарят и за управлението на негодните за употреба батерии и акумулатори (НУБА), образувани в резултат на разкомплектоването на ИУМПС, както и за изпълнението на целите по 1л. 13 от Наредбата за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори;
- НУБА, образувани от разкомплектоване на ИУМПС се зачитат за изпълнение на целите по чл. 21, ал.3 от Наредбата;
- Изпращането на отпадъци от МПС, извън територията на страната с цел оползотворяване, в т. ч. рециклиране, се зачитат за изпълнение на целите по оползотворяване и рециклиране, при спазване на изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 и при наличие на доказателства, че операцията по третиране е извършена при равнопоставени условия на изискванията на ЗУО и гарантира постигането на целите по чл. 21 от Наредбата.

Лицата, пускащи на пазара МПС могат да изпълняват задълженията си за постигане съответните цели чрез колективна система, представлявани от Организации по оползотворяване (Ооп) или индивидуално.

Организациите по оползотворяване (Ооп) имат задача да организират целия процес от събиране до предаване на ИУМПС в лицензирани центрове за разкомплектоване или на площадки за събиране и временно съхраняване, като са отговорни за изпълнение на целите по Наредбата за всеки един от своите членове.

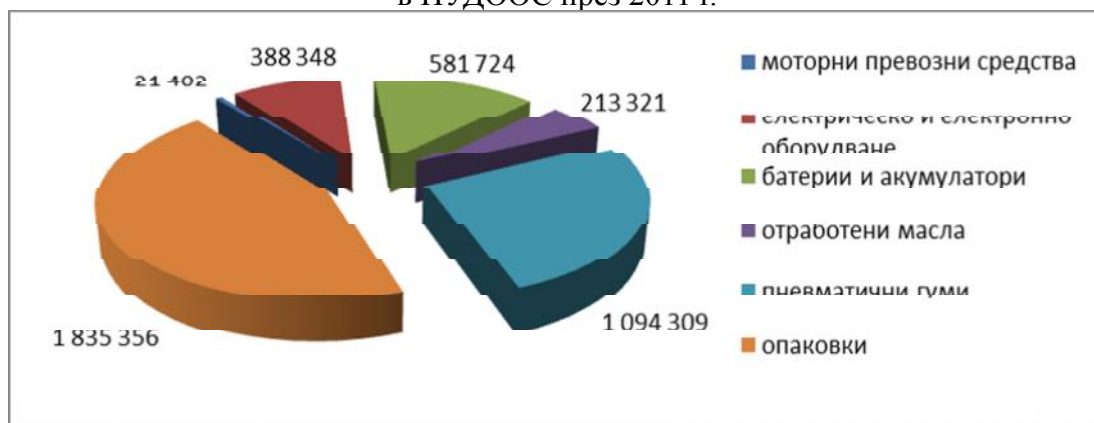
През 2011 г. са действали тринадесет организации за оползотворяване на отпадъци от МПС:

- “Автоекобул” АД
- “Автоидея” ЕАД
- “Автомобилно рециклиране” АД
- “Авторециклиране” АД
- “Авто рециклейшън” ООД
- “Ауторек” АД
- “Екобулкар” АД
- “Екоресор ауто” АД
- “Норд авторециклинг” АД
- “ОРСА – Организация за рециклиране на стари автомобили” АД
- “Репродукт БГ” АД
- “Трансинс авторециклиращ консорциум” АД
- “Феникс рециклинг” АД

Лицата, изпълняващи задълженията си по Наредбата индивидуално, осигуряват за своя сметка постигането на целите за повторно използване, оползотворяване и рециклиране. В тази връзка те изготвят програма, която е съобразена с целите и обхвата, определени в Закон за управление на отпадъците (ЗУО).

Основната задача на ПУДООС се състои във финансиране на екологични проекти и дейности за изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда, като приходите се формират от такси, целево предоставени средства от държавния бюджет за екологични програми, дарения, постъпления от лихви и депозити, глоби и имуществени санкции за административни нарушения по Закон за опазване на околната среда (ЗООС) и други постъпления, определени с нормативен акт. Постъпилите средства в ПУДООС през 2011 г. от продуктови такси по чл.36, ал.1 от ЗУО за пускане на пазара на Р България на моторни превозни средства, електрическо и електронно оборудване, масла, батерии и акумулатори, пневматични гуми и опаковки е представена на фиг.1.

Фиг.1 Събрани средства от продуктови такси по чл.36, ал.1 от ЗУО в ПУДООС през 2011 г.

Източник: ПУДООС

През 2011 г. лицата, пускащи на пазара МПС трябва да предприемат мерки за постигане на 90% повторно използване и оползотворяване и 82% за повторно използване и рециклиране на отпадъци от МПС.

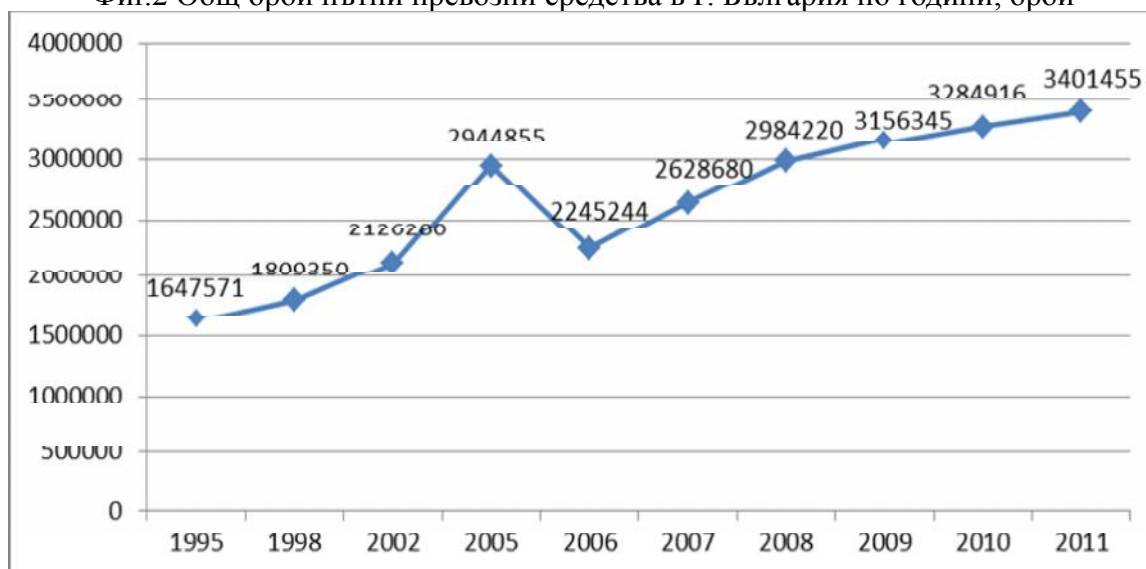
Комисията за защита на потребителите (КЗП) са извършили през годината проверки и са направените констатации във връзка с контрола за съответствието на пусканите на пазара материали и компоненти за МПС. За 2011 г. КЗП е извършила 256 инспекции в търговски обекти, от които 118 по планови компании и 138 по жалби на потребители. При проверките на са констатирани нарушения на изискванията на Наредбата.

Съгласно информацията предоставена от Гаранционния фонд, за 2011г. е изплатена пълна щета за 57 бр. МПС от категориите по чл. 150а, ал. 2 от Закона за движението по пътищата.

III. СЪСТОЯНИЕ НА АВТОПАРКА

В Република България пуснатите на пазара МПС са внесени от страни извън Европейския съюз (ЕС) или са въведени от друга страна членка на ЕС. На фиг.2 е представен общия брой на всички регистрирани пътни превозни средства в държавния регистър на превозните средства в страната през съответната година.

Фиг.2 Общ брой пътни превозни средства в Р. България по години, брой

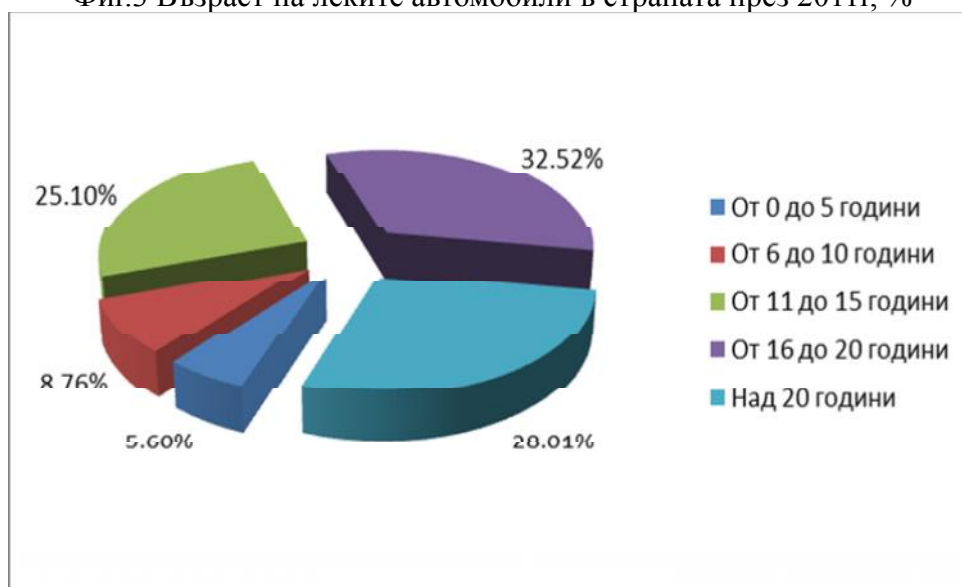

Източник: МВР Главна Дирекция "ОП"¹

Само първоначално регистрираните леки автомобили, в МВР – ГД "ОП" през 2011 г. е 2 127 757 броя.

Картичната, илюстрираща възрастовата структура на леките автомобили в страната в сравнение на предходните години, остава същата (фиг.3). Основният дял е представен от автомобили от 16 до 20 години (876 431 бр.), като 60,5% (1 631 183 бр.) от всички леки автомобили са на възраст над 15 г.

Фиг.3 Възраст на леките автомобили в страната през 2011г, %

Източник: МВР Главна Дирекция "ОП"

¹ Предоставените данни от МВР Главна Дирекция „ОП“ за брой регистрирани автомобили представляват брой пътни превозни средства съгласно Закона за движение по пътищата.

IV. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ОТ ОРГАНИЗАЦИИТЕ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ИНДИВИДУАЛНО ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА СИ ПО НАРЕДБАТА ЛИЦА

Ежегодно до 31 март организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, предоставят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната календарна година, съответно съгласно чл. 36, ал. 1, т. 1 - 7 и чл. 34, ал.1 т. 1-5 от Наредбата. Обобщение на получените данни са използвани за изготвянето на тази част от доклада.

Финансов разчет

Приходната част на бюджета на организациите се формира от лицензионните възнаграждения, събирани от членовете им. За извършване дейностите с отпадъци организациите са сключвали договори с лица, притежаващи документ по чл.12 от ЗУО за извършване на дейности с отпадъци от МПС. Разходите за реконструкция и дооборудване на съществуващите площадки за събиране и центрове за разкомплектоване на ИУМПС, са за сметка на организациите, но първоначалните инвестиции се поемат от операторите като размера на възнаграждението и срока на договорите им с организациите гарантират възвращаемост на инвестицията.

Сключване на договори с общини

Организациите предлагат договори за сътрудничество с общините за събиране на изоставените автомобили, при ясно регламентирани условия, срокове и задължения.

Редица ООп са изградили мрежи за набиране на членове и са проведени срещи с общините, относно екологосъобразното управление на отпадъците от МПС сред населението и са проведени кампании за събиране на местно ниво на отпадъци от МПС. Сключени са договори между ООп и общините.

Мерки за привличане на лицата, които пускат на пазара МПС в организациите

Разработване на информационна медийна кампания за привличане на лица, пускащи на пазара МПС, чрез следните инструменти:

- Печатна реклама;
- Външна реклама-билбордове;
- Рекламни стикери, пана, листовки, сувенири.;

В предлаганите от организациите договори на лицата, които пускат на пазара МПС се гарантира:

- изпълнение на регламентираните в наредбата задължения;
- дългосрочно и устойчиво решение за изпълнение на задълженията;
- минимизиране на разходите;
- възможност за контрол върху начина на изпълнение на задълженията.

За разясняване на предимствата от членството в организацията са проведени срещи с обединенията на вносители на МПС, браншови организации и отделни фирми.

Мерки за събиране на ИУМПСот собствениците им и за приемането им на площадки за събиране и временно съхраняване и в центровете за разкомплектоване

Създадените ситеми за събиране на ИУМПС, целят осигуряване на:

- прекратяване практиката за извличане от старите автомобили само на металите и нерегламентирано освобождаване от другите материали;
- събиране и временно съхраняване на ИУМПС при спазване на нормативните изисквания в съоръжения, за които е издадено разрешение от компетентните органи.
- приемането на ИУМПС на площадки за временно съхранение и съоръжения за разкомплектоване без заплащане от последния собственик;
- издаване на удостоверение за разкомплектоване по чл. 15 на Наредбата.

Мерки при временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните ИУМПС и тяхното последващо оползотворяване, рециклиране и повторна употреба

Организациите са декларирали, че през отчетния период не е установено временно прекъсване на дейностите по събиране и разкомплектоване на ИУМПС. Част от организациите са предприели следните мерки:

- при сключване на договори с преработващи предприятия се взема предвид производствения капацитет и планираните инвестиции за ново оборудване;
- залагане на резервен % на повторно използване, оползотворяване, и рециклиране на събраните ИУМПС;
- при затруднения в третирането на събраните ИУМПС в страната, да се търси възможност за техния износ.

Мерки за информиране притежателите на ИУМПС относно предаването им в центрове за разкомплектоване или на площадки за временно съхранение

Запознаване на лицата в местата за регистрация на МПС и поставяне на табели, раздаване на стикери, постери и брошури с информацията относно местата за предаване на ИУМПС.

Масирани кампании, проведени в средствата за масова информация, различни рекламно-информационни материали, реклами и публикации в интернет, наемане на билбордове и др.

Мерки за компенсиране на негативни влияния върху пазарната цена на рециклираните материали

С цел предотвратяване евентуални негативни влияния върху пазарната цена на рециклируемите материали организациите са предприели следните мерки:

- следене на тенденции в промяната на цените;
- търсене на най-добрите пазарни решения за реализация на всички суровини, както в страната, така и извън нея;
- сключване на договори с преработвателни предприятия от различните сфери на промишлеността, като предварително се проучва възможността им за приемане на отпадъци за третиране през различните сезони, капацитетът им и вероятността от запълването му.

Мерки за разкомплектоване на ИУМПС и за осигуряване изпълнението на задълженията по чл.21, ал.3 от Наредбата

За гарантиране високо ниво на защита на околната среда и постигане на заложените цели, както и с цел икономическа ефективност, към лицата извършващи разкомплектоването, организацията поставят следните изисквания:

- привеждане на площадката в съответствие с нормативните изисквания;
- отстраняване на опасните компоненти, материали и вещества съдържащи се в ИУМПС;
- отстраняване на компоненти, които могат да се ползват за резервни части;
- отстраняване на все по-голямо количество материали, чиито качества могат да се влошат след шредирание;
- съхраняването на отделените компоненти, материали и вещества, съгласно нормативните изисквания;
- с цел оптимизиране на транспортните разходи, на по-отдалечените от шредерните инсталации площадки се извършва и пресоване на купетата, на които предварително са отделени опасните вещества и по специално флуидите.

Мерки за намаляване съдържанието на опасни вещества, вложени в МПС при производството им и за улесняване на предварителното третиране и оползотворяването

На членовете на организацията, при поискване, се оказва методическа помощ за прилагане на схеми за екомаркировка и проектиране на продуктите по екологосъобразен начин. В договорите между организацията и лицата, които пускат на пазара е заложено изискване за прилагане на забраната за пускане на пазара на МПС, съдържащи опасни вещества над определените в Наредбата концентрации. В съответствие с изискванията на Наредбата производителите на МПС и производителите на материали и компоненти за МПС са длъжни да предприемат мерки за улесняване на предварителното третиране и оползотворяване, особено повторното използване и рециклирането на ИУМПС и на материалите и компонентите от него. С цел насърчаване спазването на тези изискване е предоставена възможност размера на вноските в организацията да бъдат намалени в случай че лицата, които пускат на пазара МПС са предприели мерки за допълнително ограничаване съдържанието на опасни вещества в него или са предприели мерки улесняващи предварителното третиране и оползотворяването му.

V.КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА

V.1.Издадени разрешения и утвърдени програми

За извършване на дейностите по третиране на ИУМПС, лицата трябва да притежават съответните разрешения, издадени от компетентните органи.

Ново издадените разрешения за третиране на ИУМПС през 2011 г. са 36 бр.

През 2011 г. 13 организации по оползотворяване на ИУМПС притежават разрешение издадено по реда на глава пета, раздел IV от ЗУО, за изпълнение на задълженията за събиране, повторно използване, оползотворяване и рециклиране на отпадъци от МПС на своите членове.

Съгласно Заповед № РД-440/06.06.2012г.г., изпълнили целите по Наредбата са следните единадесет ООп:

- “Автоекобул” АД
- “Автоидея” ЕАД
- “Автомобилно рециклиране” АД
- “Авторециклиране-Екобулкар” АД
- “Авто Рециклеишън” ООД
- “Екобулкар” АД
- “Екоресор ауто” АД
- “Норд авторециклинг” АД
- “ОРСА – Организация за рециклиране на стари автомобили” АД
- “Трансинс авторециклиращ консорциум” АД
- “Феникс рециклинг” АД

И през 2011 г. е утвърдена програма на една фирма, изпълняваща задълженията си индивидуално – „Еуратек”ООД, която съгласно Заповед № РД-440/06.06.2012., е изпълнила целите по Наредбата.

Съгласно заповед № РД 606/06.08.2012г. изпълнили целите по Наредбата са и следните две ООп:

- “Репродукт БГ” АД
- “Ауторек” АД

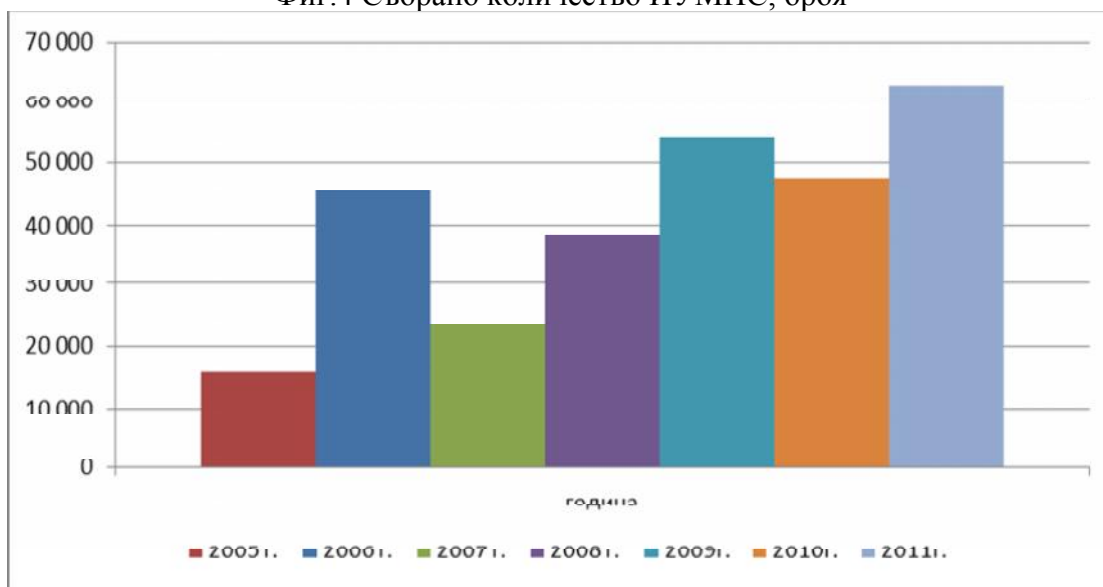
V.2.Пуснати на пазара МПС

Директорът на ГД"ОП" предоставя на изпълнителния директор на ИАОС информация за текущата година на регистрираните МПС от категориите от Закона за движението по пътищата с първа регистрация и МПС от Закона за движението по пътищата с прекратена регистрация съгласно чл. 18 от Наредба № I-45 от 2000 г. Данните за пуснати на пазара МПС се определят в зависимост от броя леки автомобили с първа регистрация. За 2011г. 212 757 броя леки автомобили са регистрирани за първи път на територията на страната.

V.3.Събрани ИУМПС от центровете за разкомплектоване и площадките за временно съхраняване

В края на всяко тримесечие на текущата година операторите на центрове за разкомплектоване и на площадки за събиране и временно съхраняване предоставят в ИАОС информация за броя приети ИУМПС. През 2011 г. приетите ИУМПС от площадки за временно съхранение и центрове за ракомплектоване са 624 937 броя. Сравнявайки данните с информацията от предходната година се наблюдава увеличаване на количествата събрани ИУМПС (фиг.4).

Фиг.4 Събрано количество ИУМПС, броя

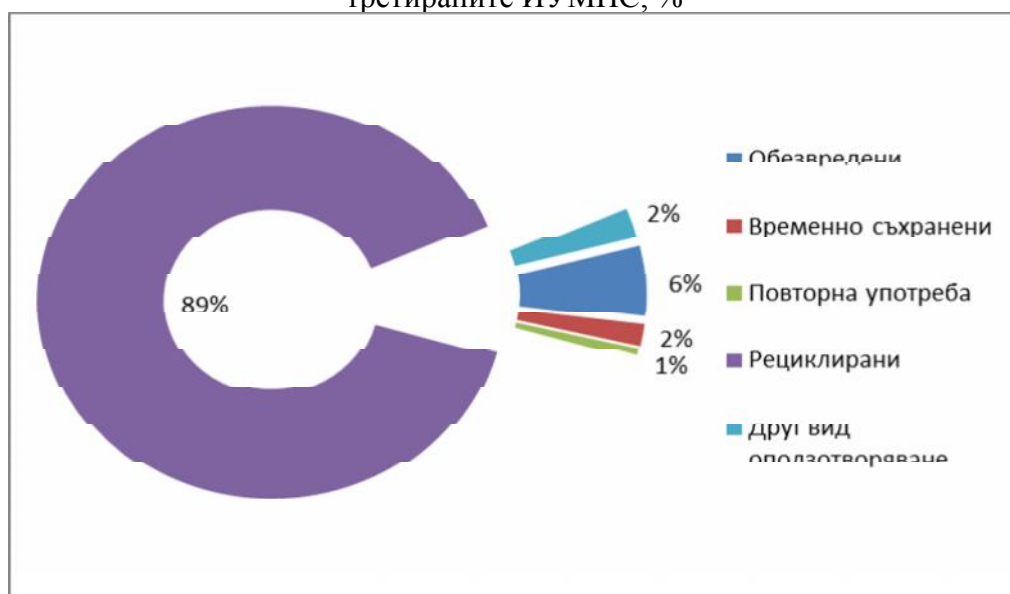
Източник: ИАОС

V.4.Оползотворени и обезвредени отпадъци от МПС

На национално ниво постигането на целите по Наредбата се определя въз основа на предоставените в РИОСВ годишни отчети от операторите на центрове за разкомплектоване и площадки за събиране и временно съхранение на отпадъци от МПС.

Процентното съотношение на временно съхранени, обезвредени и оползотворени (в това число рециклирани, повторно употребени и друг вид оползотворени) материали и компоненти от предварително третираните ИУМПС за 2011г. на национално ниво е предоставено на фиг.5. Оползотворени са 93%, обезвредени (основния метод за обезвреждане е депонирането) са 6% и временно съхранени са 2% от получените материали и компоненти. От оползотворените материали и компоненти 90% са рециклирани, 1% са повторно употребени и 2% са оползотворени чрез други методи за оползотворяване. Една част от временно съхранените компоненти са предназначени за повторна употреба, като авточасти „втора ръка”.

Фиг.5 Предназначение на материалите и компонентите получени от предварително третираните ИУМПС, %

Източник: ИАОС

V.5.Изпълнение на целите по повторна употреба и рециклиране и повторна употреба и оползотворяване на отпадъци от ИУМПС

Както е видно от фиг.6 поставените цели на национално ниво са постигнати, като през 2011 г. са достигнати 92.49% повторно използване и оползотворяване и 90.05% повторно използване и рециклиране на отпадъци от ИУМПС.

Фиг.6 Съотношение между заложените и изпълнените цели

Източник: ИАОС

VI.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2011 г. на територията на страната е имало една фирма, изпълняваща задълженията си индивидуално и тринадесет организации за оползотворяване на отпадъци от МПС, като всички са постигнали регламентираните в Наредбата цели за повторно използване и оползотворяване и повторно използване и рециклиране.

Р България е постигнала заложените национални цели за повторно използване и оползотворяване и повторно използване и рециклиране на отпадъци от ИУМПС.